

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 ft — kr.
 Félévre . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy órára . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

(Nádasy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szurdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
 PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.
Előzetesek elfogadtnak még
valamennyi könyvkereske-
desben.

Egyes számok kaphatók:

Waldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiből

A Balaton fénykora.

Sziklay János jeles írónk, a Balaton-egylet titkára, a következő érdekes cikket közli a „Pester Correspondenz“-ben:

Csak a napokban figyelmezteté egy országgyűlési képviselő a kereskedelmi minisztert, hogy mikor a vasutak államosítása és építése körül oly nagy érdemeket szerez, ne hagyja figyelmen kívül a vízi utakat sem. Azt hisszük, nem volt szükséges erre külön figyelmeztetni a kereskedelmi minisztert, mert hogy a vízi utak is benn vannak már programjában, mutatja az a törekvés, hogy először a Dunán akarja megszilárdítani a magyar állami gőzhajózást, hogy aztán úgy folytathassa, a mint a vasutakkal folytatta.

Legelhanyagoltabb, pedig legszebb vizünk a Balaton volt eddig. Óhajtuk, hogy állandóan ezt a „volt“ szót használhassuk, mikor szóba hozzuk az ottani gyarló állapotokat. A míg a jóval csekélyebb külföldi tavakon pezsgő élet, rendszeres gőzhajózás folyt, nálunk egyetlen gőzhajó döcögött negyven éven át ki s be Füred kikötőjéből. Eleinte végig járta a partokat, mint egy lassú menetű omnibusz, mikor pedig megépült a déli vasut, nem maradt más terrenuma, mint a siófok-füredi átkelés. Nagy ritkán vitt egy-egy kisebb társaságot a Balaton legszebb részére, Badacsonyra, még ritkábban Keszthelyre. Elmúlt két-három esztendő, míg egyszer odavetődött. A két part pedig a primitív kompokra volt utalva, vagy télen a jég hátára.

Ez már nem is ázsiai állapot volt; ennél talán csak Uganda királyságban lehetnek rosszabbak a közlekedési viszonyok a Nyanza-tavon.

1888-ban a Kisfaludy gőzös már oly roskatag állapotban volt, hogy a kormány kénytelen volt megtiltani közlekedését. Ekkor meg épen hajó nélkül maradt a Balaton. Néhány lelkes ember megunva a vidéken sokáig hasztalanul csinált propagandát, részvénytársaságot alapított. E társaságnak lelke Szarvassy Sándor volt. 1889-ben már egy szép nagy új hajó közvetítette a forgalmat. Ámde ez csak a régi állapotot állította volna vissza: a lelkesülő embereknek ez nem lehetett elég. A Balaton fölvirágzásának első feltétele a közlekedés könnyűsége és olcsósága. Be kellett vonni az egész Balatonvidéket a forgalomba. A tőke azonban nem hevül oly ideális célért, melynek elérése a messze jövőben van. Nem igen kockáztatták volna az emberek pénzüket, kivált a Kisfaludy gőzhajó siralmas katasztrófája után, ha nem találkozik egy kormányférfi, a kinek neve meg lesz örökítve a magyar közlekedés történetében, a ki nem csak hogy maga segítette a társulat biztosítását, de példájával föltüzeltette a három parti megyét, Zalat, Somogyot, Veszprémet, melyek mindegyike 3000 ft évi segélyt szavazott meg tíz esztendőre; a kereskedelmi miniszter, Baros Gábor pedig 6000 ft évi segélyt biztosított. Ekképpen lehetővé vált, hogy már tavaly ideiglenesen egy kis csavargózós járhatott Boglár és Révfülöp közt, az idén pedig két

ujabb és nagyobb csavargózós készült el. Az egyik Kelén, a másik Helka, míg a Balatonfüred, Siófok, Almádi, és Kenese közt járó kerekcses gőzös Baross nevére kapta. Így most már lehetővé vált az egész Balaton rendszeres behajózása. Megmaradt a negyedik kis hajó is, a Rohan, melyet kisebb kirándulásokra lehet használni.

A két új hajó valamivel kisebb mint az 1889-ben épült Baross, mely előbb a Kelén nevet viselte, de azért kényelmesen elfér rajtuk kétszáz ember. Van rajtuk első és másodosztályu terem, konyha s egyéb mellék helyiség. Berendezésük csinos és egyszerű, a gyakorlati célnak megfelelő.

És így a balatoni hajózás méltó lesz Balaton-Füredhez, e gyönyörű fürdőhelyhez, mely a tulajdonosok áldozatkészsége és Kováts Ábel füredi kormányzó ügyszeregete és buzgalma által létesített egészen modern berendezéseivel egyik disze a modern hazának.

E hó 28-án lesz az egész Balatonra terjedő hajózásnak ünnepélyes megnyitása, melyet a három parti vármegye rendez s melyre Baross miniszter is megígérte megjelenését. Ez a nap a Balaton fénykorának kezdetét tekinthető. Négy gőzös füstje fogja hirdetni e soká a holtenger szomorú néptelenségét mutató tavon, hogy Széchenyit, a ki az első hajót idehozta, végre itt is megértették. Virágozzék a gyönyörű Balaton, szép hazánkkal együtt, melynek egyik legértékesebb gyöngye.

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.**Szivarvány.**

Mért nem vagyok én szivarvány,
S mért nem föld a kedvesem,
Hogy, mint földdel a szivarvány,
Ölelkezhetnék velem?

Mért nem vagyok én szivarvány,
Ő meg az elborult ég,
Hogy, mint égre a szivarvány,
Kebelére simulnék?

Mégse, mégse!... A szivarvány
Akkor ragyog csak szépen,
Ha beborult a földön, és
Sirt a felhő az égen.

De én inkább — ilyen áron —
Soha meg nem öllelek!...
— Ne legyek hát én szivarvány,
Te meg se föld, se felleget.

Naszódi István.

Száll le a nap...

Száll le a nap, arany szegély
Köríti a felleget,

Sugart szerte küldi

A nap ott a hegy megett;
Lángbetűket ír az égre,
Fájó szívvel olvasom,
Azt írta föl: nem szeretsz már,
Hűtlen lettél angyalom.

Lement a nap, este lett már,
Szellő jár a rét fölött,
Virágillat árad széjjel,
Szél susog a fák között.
Nem törődöm illatával,
Csak beszédét hallgatom,
Azt susogja: nem szeretsz már,
Hűtlen lettél angyalom.

Lement a nap, hallgat a szél,
Kigyúlnak a csillagok;
Fenn az égen, a közepén
A kerek hold úgy ragyog.
Gúnyos mosoly látszik arcán;
Tudod miért mosolyog?
Azért, hogy én olyan bohó,
Olyan szerelmes vagyok...

Naszódi István.

Csodálatos történet.

— Flammarion Camille figyelmebe. —

Olvastam Flammarionnak néhány könyvét és apró cikkét. Szenvedélyesen keresi a kulcsot a megfoghatatlan jelenésekhez. Megtörtént csodákat hámozgat. Tapogatja az ösvényt a másvilághoz.

Mint hogy közérdekű kérdés a másvilág kérdése s eddig nem találtak megdönthetetlen magyarázatára a tudás fáján, talán hasznos szolgáltatást tesznek Flammarionnak és tudós társainak, ha én is elmondok egy rejtélyes eseményt, melyet átéltem.

Talán világosabb lesz tőle a misztikus homály. Talán sötétebb.

Csurgasson belőle okosságot a ki tud.

*

Volt egy téglaszintű, puhaszőrű kutya.
Zordon volt a neve.

Ha két lábra állott, kényelmesen rányalhatott orcámra. Az igaz, hogy én akkor alig voltam nyolcz éves és gyakran ettem uzsonnára vajaskenyeret.

Egy őszi napon egy üveg mézet kapott az anyám. Adott egy csipet kóstolót mindegyikünknek s kijelentette, hogy többet csak uzsonnakor ad.

Szénkénegezzünk!

Múlt számunkban a szénkénegezés, illetőleg a gyérités kitűnő hatását irtuk le Sillaynak a múlt évben tett tanulmányutján tett észleletei s ennek nyilvános előadása után. Most közöljük Sillay jegyzeteiből azt a részt, melyben a különféle szőlőtelepeken tapasztaltakat írja le.

*

A farkasdi állami kísérleti telepen, mely egyébként Berkovits tulajdonát képezi s az állam csak bért fizet érte, leginkább az érdekelt, hogy milyen a kilencz év óta folytatott szénkénegezés eredménye. A kimutatás szerint az egyik kis táblán az első évben 47, a második évben 70, a harmadikban 209 — és így emelkedve a kilenczedik évben már 500 kiló szőlőt termeltek, a mi elég szép eredmény, s ez sok embert buzdított a szénkénegezésre. A gyéritést rendszeren öszkor, szüret után eszközlik, s ha esetleg esőzés miatt elmarad, úgy tavasszal, virágzás után pótolják — rendszeren 24 grammnyival 1 négyszög méterre, a fecskendőn a 4 gyűrűt alkalmazva.

Az amerikaiak közül a 9 éves öntermő Herbemont a szőlő aljában a laza talajt szereti, a bora — mint amerikai fajnak — kitűnőnek mondható. A talaj homokos agyag, 10 százalék mézszel. A Jacquez a magas, dombosabb helyen a 9-edik évre már hanyatlak, Elvira is sárgult, míg a Taylor, Cynthiana, Cumingham, Rupestris kiveszték. A kipusztulás oka a sovány száraz talaj. A hegyoldalban sok fajjal megkísérlett ojtások már az ötödik évben kezdenek hanyatlani. A leginkább alkalmas a 9 éves, angol párosítású Solonis volt, utána jött a Riparia. A sorok között tartósságra nézve legjobban kitűnt az alanyok közt a Beregi Rózsás és a Mézes. Azt észleltem, hogy a tartósság attól függ, milyen európaival nemesítik az alanyokat. Az amerikai öntermők közt legjobban tenyészett a Herbemont és York Madeira. Az Othellot már szénkénegezni kellett, mert nem eléggé ellentálló. A zöld ojtásból 70 százalékot számítanak eredményként. Május és június vége felé rendszeren homok-kisérletezést is tesznek, 80 ctm. magasságba futó homokot hordatnak össze. Ebben a phylloxera tökékek igen szépen tenyésznek. A fekete homokban sötétebb, a világosban világosabb a levélzet.

A budai vinczellérképezde közelében az intézet igazgatójának 4 holdnyi saját szőlője van, egy éves ültetéssel. Ő az aljba fekete Kadarkát és Duriph nevű francia bőtermő fajt ültetett szénkénegezésre, a hegyen pedig alanyok ojtásra Solonist. Véleménye az, hogy a francziák minden fajra ojtanak, a mi leginkább alkalmas a talajhoz. Az igazgató fölhitva figyelmemet Havrauk székesfehérvári szőlőjére, de az intézetben mintegy 200 olyan hely van följegyezve, a hol sikerrel

szénkénegeznek, s különösen Ivánka Imre gödöllői szőlője az, melyet megmentettek szénkénegezés által. A budai vinczellérképezde szőlőjében a szénkénegezés által 5 év óta fűntartottak közt legerősebb az Ökörszem. Az öntermők közt legerősebb az 5 éves Jacquez, Othello is diszlik, mely szintén 5 éves, holott Farkasdou ez már hanyatlott. Canada és Rupestris kiveszték. Horváth Géza dr. szomszédjának szőlőjében a Jacquez, Herbemont, Portalis, York Madeira igen jól diszlenek, úgyszintén Viala is, melyet a francziák alanyok leginkább használnak. Molnár igazgató a homokos, köves, laza talajt ajánlja a Rupestrisnek. A sima vesszőkkel való párosítás eredményét 25 százalékra becsülik, inkább ajánlható a gyökeres vesszőkkel való párosítás. Az ojtott tökékek közül (10 évesek) alant, igen előnyös helyen csak 3 százalék kezd hanyatlani, különben dús termést hoz az erős bű humus tartalmu talajban. A hegyen ellenben, meredek lejtőn a talaj közönséges, homokos agyag, silány, s itt az 5 éveseken már nagyfokú a hanyatlás.

A szénkénegezés legeredményesebb a Kerkápoli-féle szőlőben, a hol 10 év óta szénkénegeznek, továbbá a Lindmayer és Szilágyi-féle szőlőkben. E szőlők állása leginkább bizonyítja, hogy mily nagyszerű eredményt lehet elérni a szénkénegezéssel.

A székesfehérvári telep 20 kat. hold, sárga homokos agyag, azelőtt nem szőlőnek használták s így szinte szűz-talaj, a mi leginkább előmozdítja a rendkívüli erős tenyészésnek. A vinczellér ugyan azt állítja, hogy a talaj sovány s mű-trágyát használtak. Csakhogy én úgy észleltem, hogy azokon a helyeken is ép oly erőteljesek a tökékek, a hol nem használtak mű-trágyát, a mit annak tulajdonítok, hogy hevert föld, s nem szőlő által kiszarolt talaj. Itt láttam szemzést is, a melyre azonnal ki is mondtam, hogy nem vezet célhoz, mert a vessző nehezen fog megérni. A sima vessző párosításból egy harmad rész eredt meg. Amerikai vessző-termelés: Riparia, Jacquez, Herbemont és Othello. A vinczellér állítása szerint kilitás van arra, hogy a Herbemontot szénkénegezni kell. A vesszőszaporítás lefektetve, kiczövekelve nagyban gyakoroltatik, a mi Dezső Miklós pécsi vándortanító találmánya, s nálam is van néhány sor kísérletképen. Az ötéves ojtott tökékek igen szépek és nagy termést hoznak. Csakhogy ezzel szemben Felmayer régi talaju szőlőjében az ugyan ezen telepi vinczellér által ojtottak silányak és nem ígérnek hosszú életet. Havrauk polgármester szőlőjét, melyre figyelmemet fölhitvák, szénkénegezés által megmentve találtam, úgy hogy a gyérités érdekében ez is teljes bizonyítékul szolgált.

A kecskeméti homok telep a homok-ágó emelkedésének és a virágzó gyümölcs-kereskedésnek a hazája. Mathias, a gróf

Andrásy-féle szőlő kezelője és kiváló szakember vesszőkereskedésre és csemege-szőlő-kereskedésre 17 holdat ültetett be, Rohonczy Gedeon szintén szőlőkereskedésre. A város a homokterületek eladásánál 1 hold után 280 frt árt is elért, holott azelőtt 10 frt volt az ára: 200 hold homok-területet átadott az államnak, abból 17 hold szőlővel s mintegy 15 hold gyümölcsösnek van beültetve. A gyümölcs-csemeték 1—2 évesek. A kísérletezés 440 fajú szőlővel történik, abból csak egy faj tűnt föl, mely gyengén fejlődik; a többi, főleg az idősebbek, bő termést hoznak, pompásan diszlenek s így előre látható a homok jövője az országban.

Ez alkalommal megemlítem, hogy Kecskemét népe már rég nagy gyümölcs-kereskedést üz kajszin-baraccokkal, a mi pedig nálunk is jól tenyészik. Ha nagy termés van, Kecskemétről 15—20 vagon kajszit szállítanak el, amiről ott hiteles adatok is állnak rendelkezésre. — Az olasz-rizling, mely nálunk rosszul érik, ott 22 fokú cukortartalommal bír, a mi nagyon elég. Nagyban termelésre, az európaiak közül Zöld-Szylvánt, Pris Tramint, Kövi Dinkát, Szeremzőldet és Szlankamenkát tenyésztenek; vörös fajok: Aposto, Blan Frenkis, Nagy-Burgundi és Szt.-Lőrincz. A tö távolság 1:20—1:30 m. Amerikai fajok: Jacquerló (4 hold), Riparia, Vitis Sonis, Herbemont, York-madeira, Othello. A Jacquezből készült bor 1855-ik évi termését hecto literenként 50 frtért adták el.

N-M a r o s szőlőkereskedése országos híré volt, s azt hittem, hogy itt sok történhetett az amerikai fajok tenyésztése és szaporítása körül. Úgy találtam azonban, hogy a hegyen elpusztult szőlők, mint kopár területek elértéktelenedtek. A mi előbb 1000 frt értékű volt, most 30 frtért kapható. Csak az alantos területeken találtam termő talajra, a hol amerikai alanyra ojtott fajok igen bő termést hoznak. Itt és a vidéken néhány ezer holdnyi kopár, elpusztult szőlőt találtam.

P o m á r o n Lászlóvszky szőlőjét tekintetem meg, a hol már nagyban termeltek amerikai Jacques vörösbort. Meglepett az ojtott tökéken a dús termés. De még inkább örömmel győződtem meg a szénkénegezés hasznos voltáról, pedig itt csak úgy fölületesen és fukarul szénkénegeztek, és mégis az eredmény valóban szembeötöl.

*

Mindezekhez mi azt jegyezzük még hozzá, hogy szőlősgazdáink — olvasván ezt és a multkor közölteket, melyek immár nem a folyton gyanúsított szakferfiuk előadása, hanem a maguk körében élő szőlősgazda szemmel látott tapasztalatai és meggyőződése nyomán irattak le: dobják el maguktól a kételyt, s minden tödvőset megrontó gyanakodást, ismerjék föl a vészt, ne kicsinyeljék azt, hanem két kézzel fogjanak a munkához, hallgassák meg az ahhoz értőket, azok nyomán tegyenek maguk is kísérleteket, s a mit a helyi viszonyokhoz mérten legjobbnak találnak, folytassák nagyban. Szóval: komoly vesztély ellen komoly védekezést fejtessenek ki, mert megmérhetetlen, előre beláthatatlan az a kár, az a romlás, mely szőlőink kipusztulásából következik s melyeknek szörnyű nagyságát csak odavetőleg sejtjük.

HIREK.

— (A király köszönete.) A magyar kir. miniszter elnök a következő leiratot intézte Kardos Kálmán Baranyavármegye és Pécs sz. kir. város főispánjához:

Méltóságos Főispán Ur! Ő császári és apostoli királyi Főlsége nekem legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, hogy azon alatvalói hű ragaszkodás és igaz lojalitás nyilvánításáért, valamint azon lelkes és meleg fogadtatásért, melyet Pécs szab. kir. városának legközelebb történt és ottani időzése alkalmával ujabban is örvendetesen tapasztalni méltóztatott, Pécs szab. kir. városa, valamint Baranya vármegye közönségének is és ezen törvényhatóságok összes

Az édes méz fölingerelte az étvágyamat. Szerettem volna néhány órával megelőzni az uzsonna-időt.

De nem mertem.

Lefeküdtem a ház mögött lévő nagy almafa alá és fejemet a fűbe hajtva halgattam a méhek döngését. Szomorúan döngtek. Talán éppen ezektől a méhektől vették el a mi mézünket.

Egyszer csak suhogás támad a fűben s elem surran Zordon.

Elem hasalt. Okos szemeit reám függesztette és világos, tisztán érthető szavakkal szólt:

— Ich habe den Honig gegessen.

Elbámulva tekintetem rá. Azt hittem a hallásom káprázott. Azonban a kutya bajuszán fényes mézszálak ragyogtak s nehogy kétkedjem önmagamban, újra megszólalt.

— Ja, so ist... leider!

És eltűnt.

Kerestem mindenfelé, hogy folytassam vele a beszélgetést, de nem találtam.

Főlmásztam hát az éléskamara ablakára, hogy meggyőződjem arról, igazat mondott-e, ha már beszélt.

Fenékig igaz beszéd volt. Még ki is nyalta az üveget.

Az apám éppen akkor jött haza. Eléje mentem és előadtam neki a méz történetét.

— Ez csudálatos, — jegyezte meg komolyan az apám. Kutját még magam sem halgottam beszélni s pláne Zordonon csudálkozom: sohasem volt az német szóra adva.

Zordon a kutyaólbán fektűt. Bizontos farkát megsuhintva ált meg előttünk.

Megsimogattam a fejét és nyájasan szólaltam hozzá:

— Beszélj Zordonkám, beszélj! Mond meg őszintén apámnak is, hogy te etted meg a mézet.

— Hallgatott. Még szerencse, hogy csak a farkát csóválta, és nem a fejét.

— Beszélj hát kutycskám! — szóltam könyörgő hangon. — Egy szót szólj mint előbb, mert különben még azt is gondolhatják, hogy én torkoskodtam.

Nem felelt. Ugy tett, mintha néma volna. Igazi nyomorult kutya volt!

— Ne boszankodjál, szólt az apám, nem tesz semmit, ha nem vall. Amelyitek megette azt az egy üveg mézet annak fájni fog a gyomra.

És lássa, Flammariou ur, az a legesodátosabb ebben a történetben, hogy a ravasz kutya ette meg a mézet és én nyögtem miatta.

Gárdonyi G.

lakóinak Ő fölsége fejedelmi köszönetét és elismerését fejezzem ki. Fölkérem ennél fogva méltóságodat, hogy ő császári és apostoli királyi Fölsége legfelsőbb közönetét a nevezett törvényhatóságok közönségével és összes lakóságával alkalmas módon tudatni sziveskedjék, Fogadja méltóságod kiváló tisztelem nyilvánítását. Budapest 1891. június hó 25-én. Gr. Szapáry s. k.

— (Szénkénevezési tanfolyam.)

Dezső Miklós szőlészeti vándortanító holnap — vasárnap — d. u. 3 órakor, a szigeti külvárosi népiskolában szénkénevezési tanfolyamot tart. Most van itt az ideje a szénkénevezésnek, tehát a szőlősgazdák nagyot mulasztanak a valóságos bünt követnek el, ha a szőlőjük megmentése végett tartott ingyenes szakelőadásokat nem látogatják. Az előadást tartó vándortanító főleg a szőlősgazdákat kéri a megjelenésre, nem a vinczelléreket vagy munkásokat, mert sok függ attól, hogy a gazda maga értse a helyes szénkénevezést. Dezső Miklós szénkénevező munkáscsapat szervezését is tervezi. A jelentkező munkásokat ugyanis kitanítja, hogy a szénkénevezni akarók jól kiképzett munkásokat kapjanak. E végből holnap a szénkénevezési tanfolyamon jelentkezhetnek azok, kik ilyen munkálatokra hajlandók. Az így kiképzett munkásokat a hegybiztos fogja nyilvántartani.

— (Megyei közgyűlés.)

Baranyamegye törvényhatósága július hó 13-án délelőtt 10 órakor évnegyedes rendes közgyűlést tart. A fő tárgysorozat a következő: I. évnegyedes jelentések és kormányrendeletek. Alispán évnegyedes jelentése. Kijelölt bizottság megalakítása. A megüresült siklósi járási főszolgabírói állásnak választás útján való betöltése. A kitűzött választás folytán esetleg megüresedő állások betöltése. Az üresedésben levő pénztári tisztii állás választás útján való betöltése. Belügyminiszterium rendelete a Pécsen építendő színház javára megszavazott pótdórára vonatkozó határozat jóvá nem hagyása iránt. Belügyminiszterium rendelete a tisztii előfogatokról alkotott szabályrendelet jóvá nem hagyása iránt. Belügyminiszterium rendelete a Baán község több éven át volt előjárói ellen folyamatra tett fegyelmi ügyben. Valás- és közoktatástügyi miniszterium rendelete a német-bolyi r. kath. hitfelekezeti részére átengedett községi ingatlanra vonatkozólag. II. állandó választmány jelentései. Az utkezelő személyzet szervezése tárgyában érkezett miniszteri rendeletre. Az árvaházi telekre vonatkozó adásvevési szerződés tárgyában érkezett miniszteri rendeletre. A siklósi jár. főszolgabírói és fokozatosan egyéb állásokra helyettesítve volt tisztviselők jutalomdíjban való részesítése. Az árvaszéki irattár kibővítése folytán felmerült kiadások fedezése. Behajthatatlan közmunka leírása tárgyában. A somberekai körjegyző által szedett napidíjak visszatérítése kérdésében hozott képv. test. határozatok, és e tárgyban felelőzés. Bakóca községnek kétszeres közmunkaváltság fizetése alóli felmentés iránti kérvénye. A községi falkolákról alkotott szabályrendelet megváltoztatását célzó belügyminiszteri rendeletre. Trencsénvármegye közönségének a házaló kereskedésre vonatkozó átiratára. Pozsonyvármegye közönségének az állategészségügyi törvényre vonatkozó átiratára. Himesház községnek a község által teljesítendő fuvarok szabályozása iránt alkotott szabályrendelete. Dienes Árpád szlavonnnyelv fordítónak évi díjja felemelése iránt beadott kérvénye. A hosszúhetényi körjegyzői lak építése. Özv. Györkö Ferencznének a bicsérdi megyekert bérlete tárgyában kötött szerződés felbontása iránti kérvénye. Lipova községnek a regále kártalanítás körül eljárt ügyvéd díjazása tárgyában hozott határozata. Horváth András és társai dencsházai lakóknak a dencsházai számadásokra vonatkozó kérvénye. Komló-, Túrony-, Szerdahely-, Kölked községnek ingatlan vétele. Sásd községnek ingatlan eladása. Sásd község által a telekönnyvi hivatal még hiányzó költségeinek fedezése iránt hozott határozat. Nagy-Harsány község által a községi számadásoknak felülvizsgálása iránt hozott határozat ellen beadott felelőzés. Bezedek községnek 5000 frt, — Kölked községnek 9050 frt értékű regala kártalanítási kötvény beváltása iránt hozott határozata. Petárda község pótdó egyezsége. A m. árva-

széknél Kuncsevics Gyuró után felmerült 46 frt 10 kr., Popovics Zvetkó után felmerült 79 frt tőke, és jár., — Bozsits József után felmerült 183 frt 47 kr. hiánynak az árva tartalék alából való fedezése. Baranyavár községnek a legelő tulajdonjoga tárgyában hozott határozata. Herczeg-Szőllős községnek legeltetési szabályrendelete. A martonfai árvatárból eredő 18 frt 99 kr. hiánynak az árva tartalékalából való megtérítése. Özv. Hamann Mártonné kérvénye a férje után előlegezett betegápolási költségnek leírása iránt. Bánfa, Botyka, Búdöfő és Nagy-Peterd községek ingatlan vétele és regále kártalanítási kötvényeinek beváltása. Versend, és Szajk községek regále kártalanítási kötvényeinek beváltása tárgyában. Lothárd, Áta-Áta községek ingatlan eladása. Beczefa község pótköltséglőirányzata. Somberek község szervezeti szabályrendeletén eszközölt módosítás. Somberek községnek a f. é. árvízveszéllyel fenyegetett Mohács védelmére berendelt lakások mikénti kárpótlása iránt hozott határozata és ez ellen beadott felelőzés. Ráczmecke község és alapítványi uradalom közt létrejött pótdó egyezés. A Nagykozár — s a Devecser községi árvatárból eredő gyámpénztári hiány megtérítése tárgyában. Hosszúhetény község által ügyvédi munkadíj kifizetése iránt hozott határozat jóvá hagyása tárgyában. Nádasd községnek határozata az úrbéres erdőjövédelmének a községi vagyongazdálkodástól való különválasztása tárgyában. Lapáncsa község legeltetési szabályrendelete tárgyában. A kovácshidai körjegyzőség tulajdonát képező ingatlan eladása tárgyában. Szilvás község által a közbirtokossági ingatlanok a községi ingatlanról telekönnyvileg leendő elkülönítése tárgyában hozott határozat. A ligeti, a ráczpetrei, a fekedei és a mohácsi árvatárból eredő gyámpénztári hiány megtérítése tárgyában. A kis-köszegi kőbánya bérbeadása tárgyában. Mohács, Siklós, Liptód, Pogány, Torjánecz, Zsibrik, Mislény, Szatina, Harkány, Fazekas-Boda, P. szt. Erzsébet, Beremend, Kis-Peterd, Hg.-Márok, Old, Püspök-Lak, Új-Bezdán, Kis-Kozár, Kaán, Turony, Darázs, I, II, Vókány, Német-Bóly, Sámód, Lothárd, Udvard, Szalánta, Katádfa, Németi, Birján, Vasas, Szabolcs, M.-Ürögh, Bodolya, Töttös, Tésenfa, Kássád, Iványi, Szökéd, Áta, Rád, Piski, Dr.-Szt.-Márton, Szellő, Egerágh, Gyüd, Kistótfalu, Bodola, Dencsháza, Jakabfalu, Versend, Kátoly, Ligeth, Barátur, Lipovicza, Nagytótfalu, Német-Palkonya, Bise, Iván-Battyán, Kékesd, Kövesd, Kisdárda, Szt.-György, Kapos-Szekeső, Vörösmarth, Karancs, Ófalu, Nyugot-Szt.-Erzsébet, Beczefa, Csikós-Töttös, Hidas, Maráza, Tapoleza, Kóros, Jenő, Lipova, Nagyfalva, Martonfa, Hird, Nagy-Hertelend, Magyar-Szék, Kis-Hertelend, Német-Szék, Bezedek, Patacs, Nagy Peterd, Geresd, Gödre, Bozsok, Szemely, Godisa, Herend, Tormás, Petárda, Szaporeza, Felső-Mindszent, Búdöfő, Botyka, Magyar-Bóly, Illoeska, Német-Márok, Lapáncsa, Dárda, Czún, Matty, Márfa, Szava, Kémes, Aderjás, Gordisa, Haraszi, Csarnóta, Terehegy, Dályok, Udvar, Marócsa, Eugenfalva, Varasd, Feked, Lovászhetény, Tófü, Mekényes, Baar, Német-Ürögh, Palé, Marócz, Óbánya, Szent-Kut, Véménd, Keskend, Rácz-Kozár, Szárász, Gyümölcsény, Laskafalu, Kövágó-Szőllős, Cserkut, Ráczmecke, Babarecz, Lancsuk, Nádasd, Kölked, Maiss, Pusztafalu és Kisnyárad község 1890. évi — és Németi község 1891. évi márcz. hó 31-éig terjedő időre szóló számvételek átvizsgált községi számadásai. Mohács és Tófü községek 1890. évi és számvételek átvizsgált szegénypénztári számadásai. III. küldöttségi jelentések. Számonkérészek jegyzőkönyve. Hg. Schaumburg-Lippe által alapított jutalomdíj adományozása érdemében. IV. tisztii jelentések. Alispán jelentése a D. K. E. részére megszavazott 1000 frtnyi alapítványnak befizetése iránt. Árvaszék jelentése a gyámpénztári kamatkules megállapítása iránt. Tisztii főorvos jelentése Pécsváradon letelepedett dr. Róth Márkusz orvosi, és Véménden letelepedett Krom Anna szülésznoi oklevelének kihirdetése iránt. V. törvényhatóságok levelezései. Szatmármegye közönségének a vármegyei közigazgatás és önkormányzat államosítás tárgyában átirata. Hontvármegye megkereső levele a felv. m.-közm. egyesület részére sorsjegykölcsön engedélyezése iránt az országgyűléshez intézett feliratának partolása tárgyában. Vasvármegye átirata a szegény- és betegápolási, ugy lelelencztartási költségeknek országosan leendő általánosítottása tárgyában.

— (Az egyházmegye köréből.) Martin Antal ki az itteni teologia negyedei tanfolyamának befejezte után a római egyetemre küldetett, s két évi ottartozkodás után visszatért egyházmegyénkbe, és pedig tudori oklevéllel, most Baranya-mágoosi segédlelkésznek neveztetett ki. Gyömöréy Zsigmond végzett negyedeves theologus pedig tanulmányait nem Rómában — mint mult számaink egyikében irtuk — hanem az insbrucki egyetemen fogja befejezni.

— (A városi amerikai szőlőtelep)

célja nemcsak az, hogy a szakértők maguknak kísérleteznek rajta, hanem, hogy e kísérleteket az érdekelt szőlősgazdáknak is bemutassa s azok ott tapasztalatokat szerezzenek. Ez okból az intézőség rendelkezése folytán minden vasárnap és ünnepnapon egy begyakorlott ember áll rendelkezésre a telepen, a ki az érdeklődőknek utbaigazitásokkal szolgál s azokat a telepen kaulozlja.

— (Ki akart térni a büntetés elől.)

Siklóson régóta panaszkodtak a szőlősgazdáknak, hogy valaki törizúzza a legszebb szőlőházakat, sőt a lugasokat is levágja fűrészsíp. Mult hétfőn, Péter és Pál napján aztán elcsipték a szőlőspásztorok ezt a két lábú phylloxerát, a ki nem volt más, mint egy Mehn György nevű odaváló vinczellér. Este lett, mikor bevittek Siklóra a szőlőrombolót, s a további intézkedésig a dutyiba tették. De — úgy látszik — nem kutatták ki előbb a foglyot, lehet, hogy Siklóson ez nem is szokás, s így a bűnös vinczellér nyugodtan bevihette a dutyiba a zsebében levő kést. S hogy ezt csakugyan megtehette, erre nézve bizonyára elég hiteles argumentum az, hogy a vinczellér reggelre ketté vágta a torkát, amit bicsak nélkül valószínűleg nem tehetett volna meg. De a vinczellér megtette, bizonyára azért, mert bántotta a lelkiismerete, amiből az következik, hogy a vinczellér nemcsak a bicsakját csempészte be, hanem a lelkiismeretét is. Csakhogy a megérdemelt büntetés alól ritkán van kibúvó. A mi vinczellértünk sem élvezhette ezt a ritkaságos szerencsét, mert észrevették a cselekedetét s Ungár dr. hamarosan bevarta a vinczellér torkát, mire ez még a beszélő képességét is visszanyerte. Ezzel a bevarrott torokkal várja most a bíróság ítéletét.

— (Kirándulás Abaligetre.)

Az atletikai klub a barlang megtekintésével egybekötött kirándulást tervez Abaligetre. Az indulás holnap reggel fél 6 órakor a Széchenyi-térről fog történni. A kiránduláson a klub a nem tagokat is szívesen látja a társaságban.

— (Egy kis különbség a kritikában.)

Csak elkésve figyelmeztetett lapunk egy barátja, hogy a „Pécs“ mult szombati számában reflektált a pécsi székesegyház fölszentelése után Te-Deumon hallott Gregorián ének fölött tett megjegyzésünkre. Egy cseppet sem csodálkozunk a fölött, hogy laptársunk ezen éneket nagybecsű pártfogásába vette; különös rokonszenvet árul el az ósdi, elavult dolgok iránt. Sőt az sem lepelt volna meg, ha a máskor lapja élén közölni szokott és vezérezkéké degradált predikáció helyett részletet mutat be az előadott énekből. De egy két megjegyzést vagyunk mégis bátrak tenni, a „Pécs“ czikkére. Legelőször is gratulálunk neki, hogy Haberl Ferenczben, a regensburgi conservatorium igazgatójában egyházi zeneszerzést fedezett fel, sőt mindjárt ily minőségben európai hírvét tette. Ez olyan fedezés (bocsánat a hasonlatért, nem Haberl szerénységét akarjuk vele sérteni), melyet csak az al tudna felül mulni, ha Szilágyi Dezső igazságügyminiszterünkben egy európai vagy csak országos hírű jogtudományi író fedezne fel. Haberl irt az általa propagált Gregorián ének szakába vágó munkákat, rendezte és kiadta Palestrina műveit, sőt még naptárt is csinált, de tudunkkal zeneszerzői képességeit Európának még nem árulta el, s így az európai egyensúlyt az ő működésével nem zavarta meg. Ő úgy tanársága, mint munkái által az általa kultivált irányban tagadhatatlanul kiváló sikerrel működött, de oly szerény ember, hogy bizonyára maga czáfolná meg a meg nem érdemelt irányban való dicséret jogosultságát. Azt is tekintetbe vehette volna laptársunk, hogy ő, mint ezen zeneirány terjesztője nem is nyilatkozhatott volna másképp, mint dicsérettel az énekről, mert az illem legprimitivebb szabályait is megsértette volna, mint a kar dirigensének vendége. Mi nem voltunk részünkről elragadtatva de nem volt a hallgató-

ság sem. Sőt ha Haberl a „Pécs“ szerint úgy nyilatkozott, hogy az ének mi kívánni valót sem hagyott hátra, ehhez teljes mértékben hozzájárulunk, mert csakugyan mihelyt elhangzott, bizony senki sem kívánta újra hallani. Nem volt abban semmi hangszínezés, előadási kellem, de volt az egész karnak 1—2 hanggal esése az ének folyamán, benne volt az alt hang sértő distonálása, benne volt a soprannak a magasabb hangokban kétségbeesett erőlködése. Evvel azt hisszük kellőleg megokoltuk az „elég tűrhető“ kifejezésben tett, s úgy látszik bizonyos helyen ékeken szívekre találó állításunkat. A ki azonban ezen éneket elragadónak találta, az csak gyönyörködje benne továbbra is; részünkről kísérje jó kívánságunk, hogy sohasse halljon más zenét, mint ily jót és szépet.

— **(Uj albiró)** K e n e d i Imre dr. pécsi törvényszéki vizsgálóbíró a mohácsi kir. járásbíróshoz albiróvá neveztetett ki.

— **(A laicsuki körjegyzőség.)** Minap azt irtuk a „Mohács és Vidéke“ nyomán, hogy Sey István laicsuki fölfüggesztett körjegyzőt a kuria okirathamisítás és sikkasztás vádjára alól fölmentette s hogy a hatóság visszahelyezte előbbi állásába. A hírből — mint most illetékes helyről értesülünk — csak annyi a való, hogy Seyt a kir. kuria fölmentette, de visszahelyezéséről még szó nem lehet, mert a fegyelmi vizsgálat még hátra van s a kuriai ítéletet is még csak hétfőn fogják Sey előtt a pécsi kir. törvényszéknél kihirdetni.

— **(A „Pécsi Polgári Casino“)** szokásos nyári zeneestéjeit f. hó 4-én (szombat) kezdi meg. Az estéje az idén folytatlagosan egymásután következő szombatokon tartanak meg.

— **(Fürdő-tudósítás.)** A harkányi gyógyfürdőben július másodikáig a fürdő vendégek száma 851 személy, az átutazó vendégek száma 1510 személy volt.

— **(Halálozás.)** Özv. Járányi Ignáczné, szül. Horváth Anna június hó 30-án, 83 éves korában elhunyt Pécsen. (Anna-utca 15. sz.) — Vizeki Tallián Sándor, Vizeki Tallián Zsigmond 5 éves fia, június 30-án elhunyt Pécsen (Gyar-utca 20. sz.)

— **(A vasárnapi munkaszünet)** a törvény intézkedése szerint július hó 15-én lép életbe. Erre nézve a kereskedelemügyi miniszter már ki is adta rendeletét, melyet, még mint tervezetet, annak idején közöltünk is, melyen azonban a miniszter — a kereskedelmi és iparkamarák véleménye után sokat változtatott. A rendelet a munkaszünetről szóló törvény alól engedélyezett kivételeket tartalmazza s meghatározza, hogy mely ipari munkákat s mily körülmények közt enged meg vasárnap és szent István napján is folytatni. E kivételeket tartalmazó rendeletet jövő számunkban egész terjedelmében fogjuk közölni, most csak azon ipari és kereskedelmi ágakat soroljuk föl, melyek különösen minket pécsieket érdekelnek, vagyis a melyek ágak nálunk művelés alatt állanak. A kivételt képezők között vannak: az agyag-, porcellán-, majolika és kőedényiparnál, nemkülönb a mész, fész-, cément- és téglá-égető iparnál: kizárólag az égetési munkák; a bőrriparnál a kavarási és bőrforgatási ipari munkák, de csak legföljebb délelőtt 9 óráig; a cukor-iparnál a cukor-gyártással és finomítással járó munkák; az ecet-iparnál a főtöltési és az erjedési műveletek körül végzendő ipari munka; a légszesz-iparnál kizárólag a légszesz előállítására, a lámpák meggyújtására és eloltására szükséges ipari munka; a malmoknál az őrlési művelet; a kertészeti iparnál a termeléssel és műveléssel kapcsolatos felbeszakíthatlan és sürgős munka; a serfőző maláta és a szeszipar, valamint a szeszfinomítás és élesztőgyártás, nemkülönb az élesztőnek elfuvarozása; a színnyomásnál és kékfestésnél végzendő azon munkák, melyek a folytonos üzem félbe nem szakíthatása miatt szükségesek; a borbély és fodrász iparnál nyitott üzleti helyiségben, csak déli 12 óráig; azontúl csak magán lakásokban, színházakban vagy hasonló nyilvános előadások alkalmából házhöz hívva; a fürdő üzleteknél; a cukrász, sütemény és mézeskalácsos iparnál; a mészárosok, hentesek és a kolbászkészítők iparnál az előállítás és elárusítás legföljebb délelőtti 11 óráig; a vadkereskedők iparnál az elárusítás 11 óráig; a kofák üzlete, a mennyiben az áruk üdülő és mulató helyeken vagy a városban, illetve községen kívül sátrak alatt vagy valamely szokásos módon asztalokon vagy a földön ki-

rakva árusítatnak; a pékiparnál a készítés, illetve gyártás déli 12 óráig, az elárusítás azon túl is; a szodaviz gyártása és elárusítása; szállodák, vendéglők, sör-, bor- és kávéházak és kávéházak; tej, gyümölcs- és kenyérelárusítás; természetes virágok árusítása; a nyomda-iparnál a halasztást nem tűrő állami és hatósági nyomtatványok, szinlapok, műsorok, gyászjelentések kiállítására és így ezeknek, valamint a hírlapoknak széthordására okvetlenül szükséges munka; a gépiparnál a sürgős és halaszthatlan javítási munkák legföljebb délelőtti 10 óráig; a kisiparosoknál sürgősen rendelt javítási munkák bevezetésére szükséges ipari munka délelőtti 10 óráig; lakásoknak sürgős átalakításánál szükséges munkák a hatóságilag szabályozott költözöködési időszakot megelőző és követő egy-egy hétben; a fűszer, bor-, tea-, csemege- és lisztkereskedéseknél, valamint a szatócsok üzleténél délelőtti 11 óráig; minden egyéb kereskedelmi illetve elárusító üzletnél, úgyszintén a szolgálatközvetítő üzleteknél legföljebb d. e. 10 óráig; kereskedelmi, ipari és gyári alkalmazottak irodai munkája d. e. 10 óráig. Ha valamely üzlet állami egyedáruság tárgyát képező cikkek elárusítására föl van jogosítva, e mellett más cikkek vételével vagy elárusításával is foglalkozik, vagy a mely ugyanazon üzlethelyiségben más ipart is gyakorol, az ezen utóbbi üzletkörre nézve úgy az 1891. évi XIII. t.-cikknek, mint a jelen rendeletnek hatálya alatt áll; élelmi szerek előállítására és szállítása már a szünnapokra következő napon éjjeli 1 órakor megkezdhető; a törvényes munkaszüneti napra eső országos vásárokon az elárusítás a jelen rendelettel korlátolva nincsen és ezen napon az országos vásár helyén létező kereskedői és ipari elárusítás is korlátlanul gyakorolható. A törvényes munkaszüneti napra eső hetivásáron az elárusítás csak délelőtti 10 óráig tarthat. Önkényt értetik, hogy ezzel az egyes országos vásárok tekintetében fennálló törvények és szabályrendeletek nem érintetnek és hogy jelesen az 1868. évi LIII. t.-cz. 19. §-a szem előtt lesz tartandó. A vas- és a hajózási üzemek, valamint a posta-távirda és távbeszélő üzemeknél előforduló ipari munka; hadászati szempontból sürgős építkezési, felszerelési vagy szállítási ipari munkák; árvíz és más elemi csapás elleni védelmi munkák, valamint az illető elleni csapás következményeinek eltávolítására vagy orvoslására elkerülhetlenül szükséges munkák; oly ipari munka, mely a nyilvános közlekedés és közbiztonság érdekében halasztást nem szenvedhet; ünnepnapoknál bármily díszítési munka; a társas- és bérkezesi-ipar; a hordár és targonczás ipar; a temetkezési vállalatok. Ipari munkát végezhetnek a mondott napokon azon önálló kisiparosok, kik maguk és pedig segédek és tanoucaik, valamint más segédmunkások igénybevétele nélkül lakásukon dolgoznak.

— **(A honvédség kórházai.)** Katonai körökben azt beszélnek, hogy a honvédség legrövidebb idő alatt önálló kórházakat fog kapni. A honvédelmi miniszterium már régebben foglalkozik ezzel a kérdéssel, melynek megoldása égető szükségé váit. A honvédegeszég-ügy az utóbbi időben örvendetes föllendülésnek indult s régóta kifejezett óhajta fog megvalósulni a honvédkórházakkal. A honvédelmi miniszterium, a már kidolgozott tervezet alapján a kérdést újra beható tanácskozás tárgyává tette és elfogadta a tervezetet, mely számot vet a honvédség elhelyezési és egyéb viszonyaival. A tervezetet jóváhagyás miatt már a király elé terjesztették.

— **A baranya-sellyei önkényes tüzoltó-egyesület** által f. é. jun. hó 14-én rendezett júniális bevétele és kiadásairól a következő kimutatást küldték be: Belépti jegyek után befolyt 67 frt 30 kr. Fölülfizetésekből 18 frt 10 kr. Összesen 85 frt 40 kr. Kiadás 31 frt 91 kr. Fölöslegkép marad 51 frt 49 kr., mely összeg a tüzoltó-egyesület pénztárának átszolgáltatott. Fölülfizettek: Ocsodál J. 50 kr., More Z. 50 kr., Mátyus S. 1 frt, Fehér J. 50 kr., Szavovics J. 50 kr., Fazekas S. 1 frt, Szűcs K. 1 frt, Riedl H. 50 kr., Szabó J. 2 frt, Schmidt Ö. 1 frt, Halász L. 75 kr., Tsohohely J. 75 kr., Lehman N. 50 kr., Takács J. 50 kr., Molnár D. 1 frt, Weigl J. 1 frt, Kayser E. 1 frt, Dr. Veres Z. 1 frt, Weigl P. 10 kr., Sonnenfeld S. 10 kr., N. N. 50 kr., Farkas N. 40 kr., Heuschel N. 50 kr., More N. 1 frt 50 kr. A parancsnoksági gyűlés megbízásából Bodonyi Nánd. jegyző.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

Átolvastuk a pécsi m. kir. áll. főreális iskolának magvas értesítőjét s örömmel győződünk meg a tanulók számának folytonos emelkedéséről, úgy hogy főreális iskolánkat a vidéki hasonló intézetek legnépesebbjei közé kell soroznunk. Beiratott a tanév elején 414 tanuló, ezek közül a tanév végeig kimaradt 44, elhalt 2, maradt 368. — A tömeges elmaradásnak oka, mint azt a szépen megirt visszapillantásban látjuk, az, hogy sok szülő csak azért adja gyermekét a reális iskolába, hogy ott néhány évet töltve testileg izmosodjék s így az ipari pályára alkalmasabbá legyen. A tanári testület épen ezért komoly föladatainak ismerte a szülőket e vizás állapotra figyelmeztetve oda hatni, hogy gyermekeiket hajlamaiknak és tehetségeiknek megfelelőbb pályára adják. S hogy a szülők nagy része a nyújtott tanácsot megfogadta, annak tanúsága a fönnemlített szám. Nem tartjuk fölöslegesnek a visszapillantás egy érdekes passusát az érdekelte szülőkre való tekintettel egész terjedelmében közölni: „... A reális iskolának manap nem cölje az iparos pályára előkészíteni, hanem rendelkezése az általános, különösen pedig a modern nyelvekre és természettudományokra fektetett műveltség megadásán kívül a műgyetemi és a latinnyelv pótlásával a tudománygyetem jogi, orvosi és részben bölcsészeti fakultásaira való előkészítés; miért is oly szülők, kik gyermekeikkel csakis a kézműves-pályára szükségelt iskolai ismereteket akarják elsajátíttatni, legzélszerűben cselekszenek, ha őket a népiskola 5. és 6. osztályába iratják be, hol a mindennapi életre szükségelt ismereteket bőven megszerezhetik... s nem zárják el az útát a későn jelentkező jeles tanulók elől.“

Az intézet egészségi állapotát föltüntető statisztikai táblázat szerint 792 betegségi esetben 11270 óramulasztás történt, úgy hogy az 51 nem mulasztó tanuló leszámításával egy-egy tanulóra majdnem 36 mulasztott óra esik. Eme megdöbbentő szám a városunkban dúló tifusz-járványnak szomorú eredménye. — S mégis ezen sok mulasztás és a tanulmányok 4 heti szünetelése daczára is örömmel kell konstatálnunk ama kiváló eredményeket, melyeket az erre vonatkozó stat. táblából látunk s a melyek fölött a tanker. kir. főigazgató is legteljesebb elismerését fejezte ki hivatalos látogatása alkalmával. — Hogy csak egy példát említsünk, az érettségire jelentkező 7 ifju közül 1 jelesen, 5 jól és 1 egyszerűen lett érett, vagyis 86 százalék jeles és jó, 14 százalék egyszerűen érett, a mi oly kiváló eredmény, mely dicséretre nem szorul.

Az ifjuság kebelében alakult egyesületek is szép sikerrel működtek. A segítő egyesület 161 frtnyi összeggel segélyezte a szegénysorsu tanulókat, az Eötvös önképzőkör pedig külön pályadíjak és jutalmak kifizetésével buzdította tette az ifjakat, kiknek számbavehető irodalmi munkásságáról az intézet Emlékkönyve tehet tanúságot. S a mi különösen örvendetes jelenség: a pályázó munkák majdnem mindannyian az irodalmi tanulmányok és a természettudományok köréből vannak meritve.

Az értesítő egy igen közérdekű részének közlésével lekötölte a szülőket az igazgatóság. Értjük a B alatti pontot, mely az érkezett fontosabb rendeleteket s az új középiskolai rendtartásnak a szülők és tanuló ifjuságot illető részét tartalmazza.

Mielőtt e rövid vázlatot befejeznénk, föl kell említenünk (a mit már első helyen kellett volna tenni) a jeles bevezető tanulmányt, mely Hekinger István tanár tollából került ki, s melyben vonzó modorban tárgyalja a természettudományok egyetemes hasznát, azoknak az ifjuság általános és összhangzó képzéséhez való szükségességét. — Jól mondja szerző: „a természettudományi ismeretek képezik az emberi ismeretek azon egyik kiváló ágát, mely minden tekintetben az embertől, mig ember lesz, el nem választható.“ — Ez a tanulmány külön lenyomatban is megjelent.

A helybeli római káth. főgimnázium ez idei értesítője fekszik előttünk, a melynek bő tartalma világosan tárja elénk az intézet egész évi történetét. A bevezető értékezt: „A pécsi artézi kút“ ezimel Ágh Timót dr. tanár írta, a melyben érdekesen és szakava-

tottaaggal írja le a modern technika egyik leg-szebb vívmányának, az artézi kutaknak elméletét, azok furásának eszközeit és módját, hogy az érdeklődő közönségnek, valamint a természettudományt kedvelő ifjúságnak könnyebb megérthetés végett a pécsi artézi kutat bemutathassa. Az értekezést mindenütt szép, könnyen áttekinthető ábrák kísérik, hozzáfűzve még „A turólyuk földtani szelvényé”-t bemutató ábrát és a Bőckh János fölvétele nyomán készített részletet „Pécs városa és környéke földtani-, vízi- és kataszteri térképéből.” E 30 oldalra terjedő értekezés nemcsak azért érdemli meg kiváló figyelmünket, mert a természettudományi buvárlatok egyik szép gyakorlati eredményével ismertet meg bennünket, hanem főleg azért, mert helyi viszonyaink egy kevésbé ismert ágát, a pécsi artézi kutat tárja elénk annak tanulságos és érdekes leírásában. Ezen említett tudományos értekezést a tanintézet állapotrajza követi. E szerint az idei tanévben a tanári kar 16 tagból állott, még pedig 14 áldozópap és 2 világiból. A tanári kar kebelében két bölcsészettudor is van: Békefi Remig dr. és a most júniusban fölavatott Ágh Timót dr. Az intézetben két ifjúsági egyesület virágozik: az önképzőkör és a segélyző egyesület. Az önképzőkör elnöke Zalai Mihály tanár volt, kinek vezetése alatt működött az 52 tagból álló irodalmi társaság. S hogy az ifjúság az irodalom iránt érzékkel bír és azt kedveli, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a lefolyt tanévben a benyújtott pályaműveken kívül 153 részint költői, részint prózai mű nyújtott be, mely közül a bírálók 106-ot tartottak érdemesnek a levéltárban való elhelyezésre. Az ifjaknak e nemes munkára való serkentése céljából a nemzeti kaszinó s az előjáróság, másrészt maga a kör jutalmakkal egybekötött pályakérdéseket tűzött ki, melynek eredményeiről annak idején lapunk hasábjain már megemlékeztünk. — A segélyző-egyesület, melynek tagjai a szegényebb tanuló társak segélyezését tűzték ki nemes célul: Légar Hugó tanár fölügyelete alatt működött, mely nemes működése abban állt, hogy a lefolyt tanévben 272 könyvvel és 200 forint pénzsegéllyel látta el az intézet szegénysorsu de szorgalmas tanulóit. Ezen egyelet múlt évi vagyona 3957 frt 5 krajczár volt, idei vagyona pedig 4007 frt 42 kr., tehát az alaptóke növekedése: 50 frt 37 kr. Ezekben kívül számos ösztöndíjat élveztek a tanulók, valamint egyéb jutalmakat is, melyet első sorban a „Pécsi Takarékpénztár” tűzött ki — még pedig 8 drb 10 frankos aranyat — osztályonként a legérdemesebb tanuló jutalmazására. A tanári kar e kitüntetésre a következő tanulókat érdemesítette: Buday László VIII. oszt., Döry Ferencz VII. oszt., Vaszary Kálmán VI. oszt., Sipos István V. oszt., Nagy Jenő IV. oszt., Vaszary Lajos III. oszt., Buzsáky Imre II. oszt. és Rihmer Oszkár I. oszt. tanuló. Ezen kívül még egyéb jutalmakat tűztek ki: Girk Alajos pécsi örkanonok 1 drb cs. és k. aranyat, Szuly János ügyvéd 1 drb cs. aranyat, Magenheim József pécs-belvárosi plébános 2 drb 10 frankos aranyat, a magy. kir. Természettudományi Társulat a kiadásában megjelent „Népszerű természettudományi előadások gyűjteménye” 5 kötetet, a mely jutalmakat szintén jó magaviseletű és jeles előmenetellű tanulók nyerték el. Az év elején összesen 383 tanuló irattatott be az intézetbe, a kik közül 39 tanuló évközben kimaradt. E nagyobb számú kimaradásnak oka a városunkban eléggé ismert tifusz-járvány volt, a mely több aggodó szülőt arra készítetett, hogy gyermekét az intézetből végleg kivége.

Haláleset 4 fordult elő az intézetben, ezek közül azonban csak egy halt meg tifuszban. A dühöngő epidemia alatt 47 tanuló betegedett meg súlyosan, 22 pedig könnyebben. Daczára, hogy az intézetben az előadások egy hónál több ideig beszüntetettek, a tanári kar önfeláldozó működése és az ifjúság jóakaratu szorgalma szerencsésen helyrehozta az elmulasztott anyagot. Végül megemlítjük még, hogy a tanulók közt volt 325 róm. kath., 1 gör. kath., 3 gör. keleti, 1 helv. v., 2 ágost. v., 16 izrael. v.; 321 magyar, 22 német és 5 horvát szerb. Az értesítőt az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszter által megküldött új középiskolai „Rendtartás”-sal zárja be, hogy az a szülőknek a jövő tanévre tájékoztatóul szolgáljon.

MŰVÉSZET IRODALOM.

* **Isten hozzád szerelem!** a czime Serao Matild legújabb regényének, mely Singer és Wolfner „Egyetemleges regénytárában”

legközelebb megjelent. A magyar közönségnek most van először alkalmuk nagyobb művet olvasni a kitzűnő olasz írónőtől, ki nemcsak hazájában a jelesek jelese, de általában az összes modern irodalom egyik legérdekesebb tüneménye, egyik legerősebb tehetsége Serao Matildban a legmélyebb női lélek illeti az író a ki csupa férfias izmosság és művészet. E regényben a legnagyobb titoknak, az aszonynak lélekvilágát tárja elénk egy óriási szenvedélyű drámában. Oly emésztő tűz ég e lángoló szerelmet festő könyv minden lapján, mint a Vezuv alatt, hol ez a tragédia lejátsszódik. Az ember már rég félre tette ezt a könyvet, mikor csodálatos elevenségű alakjai, kikben anyira hiszünk, mint jó ismerősök egyre velünk vannak és gondolatunkban tovább élnek és tovább cselekszenek. A lelket ennyire megtermékenyítő hatása csak a legnagyobb költői alkotásoknak van és ezek közé méltán sorozhatjuk a nagy olasz írónő lebilincselő érdekességű művét. A mű, melyet olasz eredetiből Tóth Béla fordított magyarra, két kötetre terjed és a díszes vászonkötésű 22 iv terjedelmű két könyv ára 1 frt.

Szinészet.

Romeo és Juliá-ban kedden búcsuzott el „hivatalosan” Dezső József, a színtársulat vendége, abban a szerepben, melylyel tavaly szép sikert aratott. Konstatálnunk kell, hogy akkori és mostani Romeója közt semmi különbség. Ez azonban nem akarja azt jelenteni, mintha az ő Romeója tökéletes volna. De jónak jó, amennyiben a költői szépségtől áradó verseket szépen, szavalja. A többi szereplők közül Szilágyi Izléssel V. (Mercuto) és Angyal I. (Julia) váltak ki, bár az utóbbi sem produkált jobb Juliát, minőt a nálunk már számtalanszor látni szerencsénk volt. Általában a Shakespeare-i darabokra nem tartjuk elég erősnek a társulatot, de hát nem is kívánunk mi tőlük Shakespeare-i darabokat. A főbb szereplőket épen nem nagy számú közönség többször kitapsolta.

Tiszt urak a zárdában, Varney operettje szerdán nem nagy közönséget vonzott ebben a tropikus hőségben a színpadra, melyet pedig az igazgató már majd hogy jégbe nem hűttet. A két tisztet Gontrant és Narcisse-t Gergely és Pintér ének és játék dolgában jól személyesítették, különösen Pintér eleven (talán nagyon is eleven) játéka tetszett a közönségnek. Bácskai Julcsa ez egyszer nem vált be zárdanövendéknek. Kocsis Etelről, ki Luis-t énekelte s játszta, jobb az ítéletünk. Játékban sokat haladt, szemlátomást gyarapodott ez a kezdő színész s éneke ezuttal is korrekt volt; kis kupléjával meg épen zajos taptot aratott.

Dezséri Gyula a kedvelt komikus jutalomjátékaul „Doktor Klaus” czimu öt fölvo-násos vigjáték került színre csütörtökön, a mely előadás iránt a közönség érdeklődni látszott, a mennyiben az utóbbi időben megszokott publikumnál jóval nagyobb számmal volt jelen. Az est hőse természetesen Dezséri volt, a ki kitzűnő alakításával és joizú mókaival majdnem könyvekig megnevettette a jelen voltakat. Kapott is taptot eleget. Ez alkalommal lépett föl utoljára Dezső József (most már „nem hivatalosan”) kit szintén nem egyszer hívtak lámpák elé Angyal Iussal egyetemben.

CSARNOK.

A visszatért. *)

— Elbeszélés. —

Irta Polgár János.

(Folytatás.)

— Ilyen emberrel nem párbajozom úgyse — kiabál Dénes, — majd ha előbb bebizonyítod azt, hogy férfi vagy, előkelő származású. —
— Ha még nem vagyok, leszek ... hallgass te ...

— Te leszesz? a szép Gabrielle ő kegyelmességének lehetsz inasa, ha majd K... huszártiszttal megtartja az esküvőjét.

— Mit? — rikácsol Andor, alávaló rágalom, ezért lakolsz!

— Hát még nem is ismered csapodár hölgyedet?

— Hitvány! ordít Andor s egy széket ragad meg, melylyel ellenére rohan.

— A másik oldalról azonban ügyes fordulattal ugrik háta mögé Dénes egyik barátja

*) A szent Pál társulat által jutalmazott pályamű.

s mielőtt Andor észrevette volna, a nyitott ajtón az utcza közepére dobta.

— Átkozott zsványok! — nyöszörög, miközben föltapaszkodva a fal mellett, nagy kinnal kezd ballagni hazafelé.

— Kidobtatok, kidobtatok — tépelődik — de ez még csak hagyján, hanem az az akasztófavirág még mást is mondott valami buszártisztról. No jó! Holnap megtudom, hanem akkor jaj neked Gundy család, akkor — miközben hevesen elkezdett hadonázni, — akkor légberö-pitem ördögi familiádat te vén róka. Megállj, megállj! te hűtelen! s akkor én? Én? hát a pokolba!

Ugyis fazom brr ...

De mit is beszélek pokolról? lehetséges-e az? Pokol? Hiszen nem vagyok én már gyerek. Hahaha! ilyen gyerekesével ijesztgetem magamat.

— Portás! nyisd ki az ajtót — s botjával döngtetni kezdi a kaput.

— Jó estét vagy inkább jó reggelt kívánok ifjuuram, mert már éjfél rég elmúlt.

— Mi közöd hozzá bolond, — nyit be részeg fölvel Andor.

— Hát iszen nem is azért mondom, hanem már régen vártam ifjuuramat, mert egy sürgöny érkezett még délután s én vettem át az ifjú úr helyett.

— Mi van benne? tán pénzt kapok, mi?

— Nem tudom, olvassa el az úr maga.

— Bizonyosan valami szerelmi historia; rendezvousra hívnak. Épen jókor — s dörmögve botlott szobájába.

Gyertyát gyújtott. A gyertya gyér fénye a pár sorra vetődött, melyet Andor minden arczmozdulat nélkül végig olvasott.

— Hahaha! a kis liba irt s még mit? Anyám meghalt, az én anyám? hahaha! te Isten! létezel? Nem létezel! ...

Menjek haza a temetésére, Nem ettem gombát. Én, Kőfalvy Andor? kit ismer a művelt világ abba a rongyos viskoba? Hogy ki-nevettesem magamat? ördög és pokol!

Rontsátok össze az egész világot s temesétek el engem is. Hadd égjen a világ, hadd veszszen el a romlott emberiség ocsmány bűnei vel ... pusztítson az átok hyenája a szivekben! Öljön onnét ki, minden nemesebb érzést — te Isten!

Anyám atka van rajtam — és ördögi gúnynyal föl kaczag — én menjek temetésére? hahaha! Pénzt, pénzt nekem! hogy áldozzak szenvedélyeimnek, hogy éljek, éljek s aztán égjek örökre! Ördög! brrr ... s fájdalomosan föl kaczagva csak nyöszörögött, nyöszörögött.

Másnap reggel eszmélni kezdett. Ugy vélekedett, hogy az éjjel nem aludt nyugodtan.

Magára ölté ruháit s gondolkodni kezdett. Hogy anyám meghalt, az igaz. Temetésére nem megyek, az is igaz. Hanem kié lesz az a hitvány kis birtok? Az is jobb a semminél, hazamegyek s elveszem a régi bálványomtól, hahaha!

De mégis visszariadt egy kissé ettől a gondolatától.

Ó majd eseng, kér. Eh mit! Itt tenni kell.

Andor egész elhatározással kijelenté Gundyéknak, hogy egy napra hazamegy.

— Mikor jössz meg? — kérdé fürkészőleg rá tekintve Gabrielle.

— Talán már holnap édesem — volt a válasz.

— Igen?! szolt száját biggyesztve a leány.

— Isten veled kedves s kezét csókolt imá-dottjának.

— Adieu! — volt a szives üdvözet s mikor Andor eltávozott, a tükör elé állt s fodrait igazgatva, unalmasan mondja:

— Ez is elment. Csak bar vissza ne jönne.

X.

Fokszabadi árnyas határaiban ballag egy vándor egészen kimerülve, fáradtan.

Ruházata, külseje azt árulja el, hogy előkelő családból származik; járása, mozdulatai, a fején levő magas czilinder, moukli, tarka mellény s a bokáig feltűrt nadrág a Dandit juttatja eszünkbe. Napernyőt is tart — hogy talán meg ne ázzék, pedig felhő sincs.

Legalább így gondolta ezt az az atyafi, ki már rég nézi a fiatal embert, hogy hát kilehet ez s mit keres az ő falujában?

— Jó napot kívánok mint közönségesen — szolt kalapját levéve — hova utazik teius ifjuuram?

— Ej a manó vigye el magát, Mihály! nem ismer a jegyzőné fiára? hát haza megyek.

— Szent Isten! csapja — össze érdes tenyerét az egyszerű ember — ejnye, ejnye, ugyan már hogy tudott elkésmi az édes anyja temetéséről?

— Eltemették már? kérdi Andor a színlelt meglepetés hangján — s mintegy magában hozzátesszi: tehát jól számítottam . . .

Ott emelkedik a sirdomb, tegnap temették el a jó teremtetést — mutat könyves szemével a jó ember a közeli temetőre.

— No legalább utban van — mond szégyenkezve Andor, én is betérek egy kissé — s a temetőnek tartott.

— Szegény fiu! törülgeti szemét a jámbor földmives — ez is hamar árvaságra jutott. Hideg őszi szél sivit át a halmokon; a borús ég dörögve morog, tán az eltévedt rozsa fiura, ki ott botorkál a kopár hantokon.

Tovább, tovább! még ez sem az — s a gonosz fiuak szívét sajátszerű érzés fogja el. Az ég beborul. Ünneplés csend lett, csak néha néha hangzik föl a varju rekedt károgása, mely oly idegesen hat a szenvedő fiu lelkére . . .

Tovább megy. Előtte a frissen fölhányt sirdomb, rajta egyszerű fakereszt, őszi virágokból kötött koszorúval. Ez minden ékessége.

Nézi, nézi merően, hosszan . . . Eszébe jut a szerető anya, észébe jut saját gonoszsága.

Szemei, mintha nem tudná azokat másfelé irányítani, megüvegesedve bámulják a sárga hantokat.

Fény, pompa, rang, czim s — egyszerű fakereszt . . .

Elsőtétül. Borzasztó csend és nyugalom, csak a fa lombzatja hullatja levelét sziszegve, zörögve . . .

De im! az eltévedt fiu ingadozik. Körültekint, mintha félne, hogy valaki meglátja, s le roskad a sirdombra.

— Anyám! — kiált fájdalmasan, szivetrázon — édes anyám bocsás meg!

Halk nyöszörgésébe vegyül a zúgó őszi szél, mely fölkapja rémkialtását s sivitva hurcholja halmon, bérczetetön keresztül.

— Ó megbocsátott! — hangzik e pillanatban egy gyenge női hang s kicsiny kezeit gyégeden a visszatért fiu vállára helyezi.

— Andor! — szól szelíden.

A fiu, mintha álmodnék, egyszerre felriad, látja a valót. Már nem képes többé ellenállni érzelmeinek.

— Boriska! — kiált önfeledten s oda vonja keblére a remegő leányt.

S a kik együtt nevelkedtek, együtt játszottak, most együtt sirják a fájdalom — és öröm könyveit . . .

* * *

Gyönyörű tavaszi est van.

A hold szelíden veti bágyadt fényét arra a két alakra, kik a falu végén az ismert akác alatt a kis padon oly boldogan suttognak.

— Boriskám! emlékszel-e még arra az időre, mikor ugyanitt elbunsztunk? akkor is tavasz volt.

— Hagyd el édesem! bennem szomoruan lékeket élesztesz föl, vagy te szeretsz azokra visszaemlékezni? — s aranyfürtű fejecskéjét szerelemittasan hajtja feje keblére.

— Oh nem! de mindig gyötör a gondolat, hogy oly könnyelmű tudtam lenni. De tudom, érzem, hogy édes anyám s a te imád voltak azok melyek nem engedték kihalni szivemből a még korán belécsépegtetett vallásosság magvait s engem ide visszavezéráltak. — Boriskám! megbocsátás-e nekem?

— Már régen megbocsátottam. A boldog férj forró csókot lehel neje homlokára.

— Igen! igen minden el van felejtve, csak ezután legyünk boldogok!

A távol téreken újra fölajdul a pásztorsip, melybe a fölriasztott megrezzent madárka panaszos hangja vegyül.

Elhangzik az is, nyugalomra tért már minden, csendes, néma az egész vidék . . .

(Vége.)

H i r d e t é s e k :

Van szerencsém a n. t. közönség becses figyelmébe ajánlani

fog-technikai műfermemet

a hol egyes fogak és egész fogsorok arany, platina és kaucuk foglalvánnyal e legujabb szerkezet szerint elkészíttetnek.

Nemkülönben ajánlom magamat

fogak blombirozására

valamint minden e szakmába vágó műveletek elvégzésére.

Girardi József

fog technikus.

Pécsett, Apáczá-utca 19. sz.

Egy kényelmes lakás,

tágas udvarral és kerttel, a belvárosban — Anna-utca 35. sz. a. — elköltözés miatt jutányos áron azonnal bérbeadó.

Tudakozódhatni Anna-utca 11. sz. a.

Segédjegyző felvétetik.

Egy szolid jó bizonyítványokkal bíró egyén, ki az irodai teendőiben jártas, azonnal alkalmazást nyerhet

Farkas József

garéi körjegyzőnél, kinél a közelebbi föltételek s megtudhatók.

Még csak egy hétig látható

Röhl bálna-óriás kiállítása a világ legnagyobb látványossága.

BÁLNA-ÓRIÁS (csontváz), 82 láb hosszú, súlya 10,642 font, a fej maga 4000 font súlyu, E bálnát magam fogtam 1884. február 16 án reggeli 7 órakor Hammerfest közelében, északi Norvégiában. E legnagyobb és legtermettebb csontvázat a világnak, Svédország és Norvégia nagyobb városaiban kiállítottam. Krisztinában, Guttentuburghban, Stokholmban és mindenütt osztatlan elismerésre talált.

A berlini akvariumban előkelőségek tekintették meg, Drezdában Albert szász király, Karola királyné legfensőbb tetszésüknek adtak kifejezést s az erről szóló iratok is megtekinthetők. A bálna szájában 12 felnőtt ember elfér.

Belépti-dij 20 kr., gyermekeknek 10 kr., iskoláknak egyezség szerint.

Megnyitás ma délután 3 órakor. Megtekinthető reggel 8 órától esti 10 óráig.

Tisztelettel

Röhl Gusztáv. hajóskapitány.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS“

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéletes vizek között, — vegyi alkotórészeinek ismeretése és összetétele kevés szabad szénsav, de gazdag, félig kötött szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találtam a légutak és gyomorválykártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi-Radeini, Vichy-stb. vizektől különbözőbb csekélyebb szabad-szén-sav tartalmánál fogva s azért vérezsek lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szén-sav-anyag-dusabb vizek fölött előnyvel bír.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója: Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmainál olyannyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek. — csekély szabad szén-sav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a seltersi-, giesshübli-, gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyet. tanár: Torok-, gége-, légcső- és bőrbetegségekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorba volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomor- vizeleszervek hurutját szintgyo-zlatja.

Ez időszert Európá legelső s leglátogatottabb tüdőbeteg klimatikus gyógyintézete:

GÖRBERSDORF

a „Margit“-forrás gyógyhatásáról: — Sokoldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a „Mar-

git“-forrás gyógyviz* alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvezően fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Dr. Kétly Lároly egyet. tanár: Légző-, emésztő-szervek, hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi-, gleichenbergi-, Giesshübli vizek fölött kisebb szén-sav tartalmánál fogva előnyvel bír.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos: Légcső-, emésztő- és vizeleszervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéletes ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a seltersi-, giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

„Margit“-forrás gyógyviz* alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvezően fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.

Dr. Römpler Tódor.

»MARGIT« borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványviz-szállító-nál, Budapestben, Erzsébet-tér 8. sz.

Ugyszintén kapható mind a gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Végkiárulás!

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyben 23 év óta fennálló üzletemtől visszavonulok, miért is készletben lévő összes **inga-, francia-, szalon-, éjjeli-, világító-, ébresztő-**, valamint jól kipróbált ezüst és arany **zsebóráimon** a beszerzési áron alul is túlادok.

Ez alkalommal

végkiárulásra

kerülnek a legjobb minőségű látszerek, u. m.: szemorvosok által legjobban ajánlott finom szemüvegek, csiptetők, színházi-, utazó-, tengerészeti- és tábori-látszövek, ugy szintén nagyító üvegek, távesövek, mikro- és teleskopok, továbbá legjobb gyártmányu rajzeszköz-készletek, valamint mérnökök és építészeknek való összegombolyítható mértékszallagok; nemkülönben nagy választékban kaphatók: ablakra, szobákba, fürdőkbe, orvosoknak való hőmérők, gazdasági használatra alkalmas légsúlymérők megvizsgált bor-, must-, cukor-, fagyalt-, pálinka-, lug- és vízmérők, végül nagy választék áll rendelkezésre a legfinomabb emberi műszemékből.

Midőn a n. t. közönségnek a hosszú időn át tapasztalt bizalomért mély köszönetet mondok, egyúttal bátorkodom a kedvező vásárlási alkalmat becses figyelmébe ajánlani s szíves látogatását kérni.

Pécsett 1891. június hó.

Teljes tisztelettel
Wurster Antal

órák és látszerész.

Két ház eladó!

Pécsett, a belvárosban a **Ferenczi-utca 34-ik számú** és a **József-utcai 3-ik számú ház**, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a **Ferenczi-utca 34. sz. házban** lakó tulajdonos.

Kitünő minőségű Palaczk-borok

Ludwig János pinczejéből:
PÉCSI ASZTALI FEHÉR

és
VILLÁNYI VÖRÖS BOROK

legjutányosabb áron kaphatók:

Nick Károly és
Tiglmán Alajos

urak kereskedésében, úgy

Király-utca 39. sz. házban.

a legkitünőbb szer minden féreg ellen!

Ezen kiváló különlegesség meglepő erővel és gyorsasággal megsemmisíti a féregket lakásokban, konyhákban és szállodákban, valamint házi állatainkon istállóknban, növényeken melegházakban és kertekben. Valódi csak eredeti palaczkokban névaláírással és védjegy-gyel ellátva árulatik A mely por papírban méretik az sohasem „Zacherl-különlegesség!

Valódi kapható: Pécsett: Spitzer Sándor fia, Reeh Vilmos özvegye, Eizer János, Alt és Böhm, Reinfeld A., Raab Gábor, Obetko K., Simon János, Sipőcz István, Lill János, Lill István, Gyimóthy Gyula, Herdlein Lajos, Blauhoru Izidor, Berecz Károly, Bayer Ferencz, Bachmayer Henrik, Grünhut és Hirschler, Dobszay Antal, Hollósy Adolf, Mautner Mór, Leichtner Mór, Zach Károly, Klobuesár M., Kacs Kovics Jenő, Nick Károly, Spitzer Jakab, Strausz I., Wallerstein R., Weber Ferencz, Wertheimer Ch., Zsivánovits Károlynál.

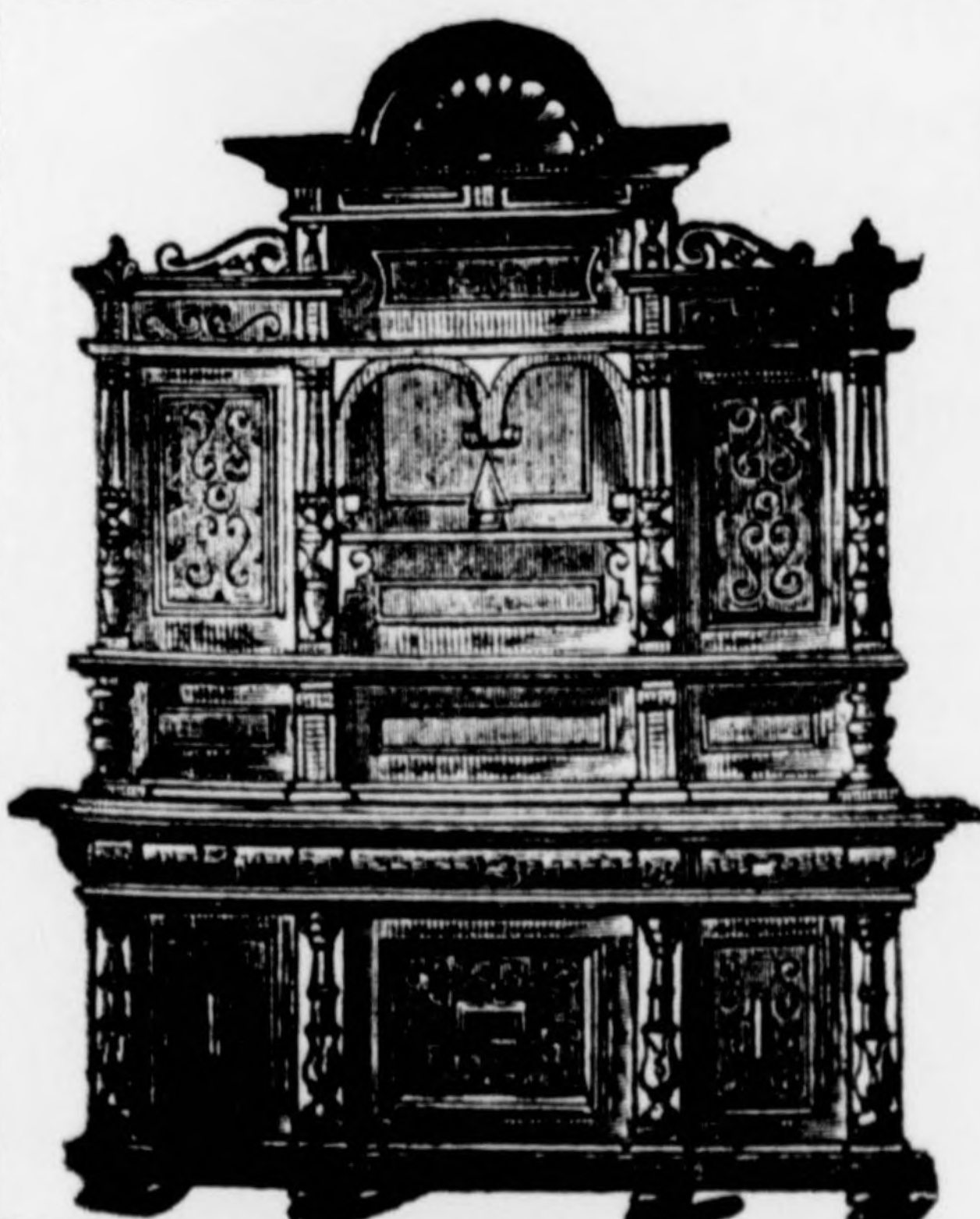
Pécsváradon: Dvorszky Bélánál.

Mohácsön: Auber N. J. Preszlmayer A., Freund és társa, Bachrach Győző, Stanzinger Gyula, Toldy Ignácznál.

Szigetvárott: Ocsodál Gusztáv, Fried David, Salamon Gyula, Szalay Józsefnél.

Siklóson: Pauz Géza, Kürschner Mór, Bárány Sándor és társa, Weingoldner Jakab, Petrás József, Szentgyörgyi Mór nál.

Villányon: Vorlicsek és Varga üzletében.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT

Ferenczi-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerű berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

SZABADALMAT

uj találmányokra
eszközül bármily államban, továbbá el-
vállalja azok fenntartását, védelmét és
értékesítését.

RÉTHY JÁNOS

nemzetközi mérnöki- és szabadalmi irodája
Budapest, Erzsébetkörút 14.

Ugyanott védjegyek belajstro-
moztatnak.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Alt és Böhm kereskedésében Pécsent.

Univ. Med.

dr. Löwy Ignác

Király-utca 31.

A nagyérdemű közönség becses tudomására
adja, hogy nála mindennemű **fogászati
műveletek** a tudomány legújabb vívmányai
szerint végeztenek, u. m.: **fogtömések**,
még pedig nemesak korona, hanem **gyök-
tömések is, foghuzások, rendelle-
nes fogak szabályozása, műfogak
beillesztése stb.**

Árak mérsékeltek.

A végzett műtétek tartósságaért garancia vál-
laltatik.

Új aranyozó üzlet.

Alulírott ajánlom magamat a n. t. közönségnek mindennemű régi és új
templom-felszerelések aranyozására és már-
ványozására,

nemkülömben: *új és régi*

keretek és szoba berendezések

és minden e szakmába vágó tárgyak diszes és izléses előállítására és helyre-
állítására, jutányos árak mellett.

Mély tisztelettel

Kammel József

aranyozó.

Pécsent, Kisfaludy-utca 6. sz.
a posta átellenében.

Sürgöny!

Csak még néhány napig látható a Nádor
szálloda, 1-ső emelet 6-ik sz. szobában.

a világ legnagyobb
és legerősebb óriás-
nője

Miss

Zephora

a csoda szépségt

Miss

Alina

a 17 éves teljesen állásztzó nő, az ujkor legna-
gyobb csodája. Ezen nő azon tulajdonsággal is
bir hogy y mindent megjövendöl. Látható naponta
reggel 8 órától este 9 óráig. Beléptidij: 1-ső
hely 20 kr. II-ik hely 10 kr.

Első pécsi butor-, ajtó- és ablak-gyár

HOFFMANN KÁROLY

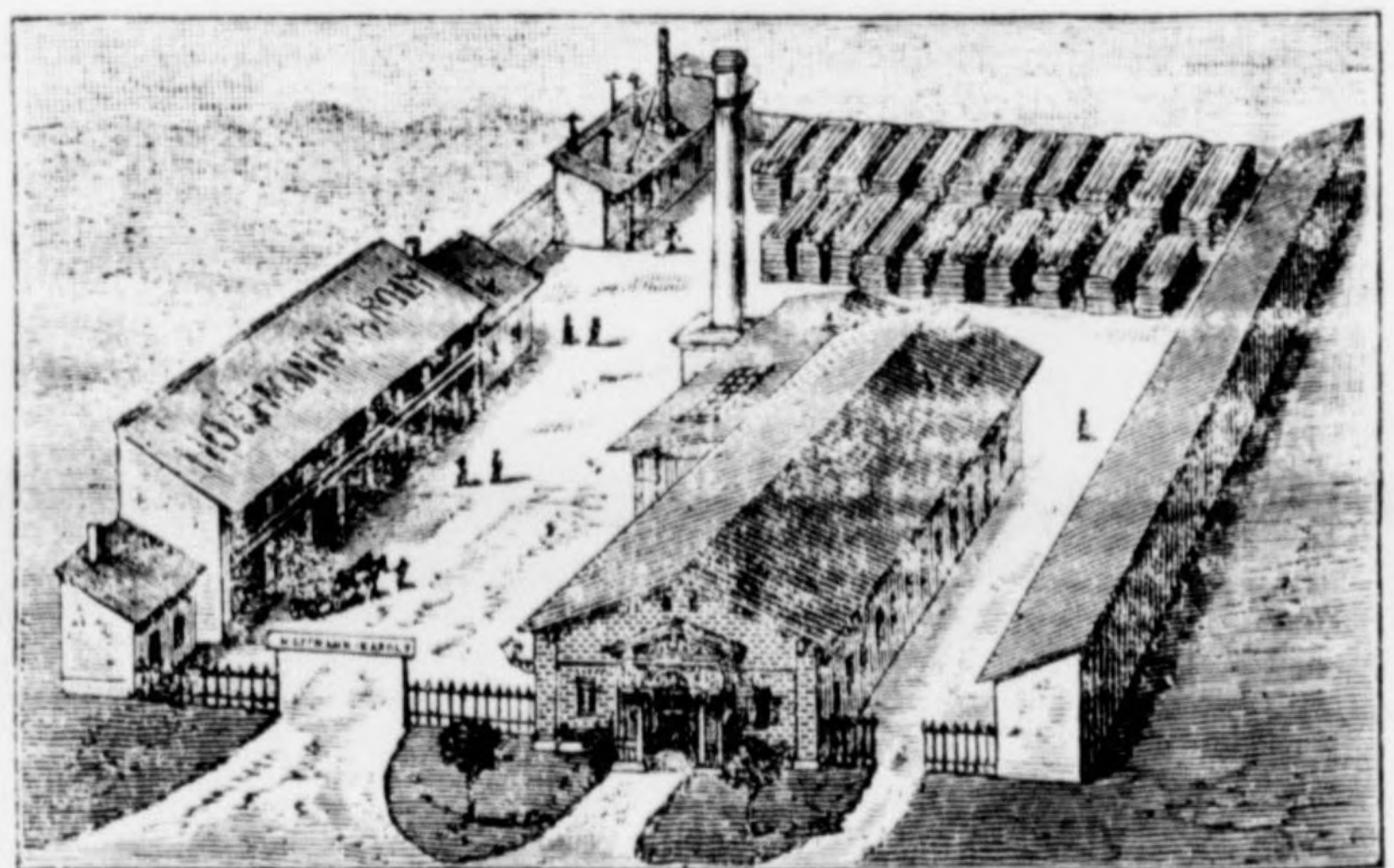
butor-raktára.

óposta-utca 14. szám.

készít és szállit az
épület- és butor-zak-
mába vágó minden-
nemű fa-munkákat a
legjobb minőségű
anyagból, állandó,
gyakorlott munká-
sokkal és a legjobb
gépekkel.

asztalosárúk-gyára

siklósi-utca 33. szám.

Nagy raktár mindennemű
fa- és kárpitozott butorokból, valamint székekből hajlitott fából és vasbutorból.

Butorszállítás saját párnázott zárt kocsikban.

Kétszárnyu ajtók	1-25 széles, 2-50 magas	Ablakok bel- és külső szárnyal	1-00 szél. 2-00 mag.
Keresztajtók	0-90 " 2-10 "	" bel- és külső szárnya betelé nyiló	1-00 " 2-00 "
Árnyéks.ék- és kamaraajtók	0-70 " 1-90 "	Ablakok bel- vagy külső szárnyal	1-00 " 2-00 "
		Árnyékszék- és kamara-ablakok	30 cm. széles 60 cm. mag.

A legolcsóbb árak mellett mindenkor készletben tartatnak.

Költségvetések a legnagyobb készséggel készítettnek.